

Natuurcafé La Porte

In natuurcafé La Porte is niet alleen de maaltijd heel natuurlijk. Ook de verlichting van deze bijzondere stationsrestauratie is groen. Het geluid van voorbij razende treinen wordt door driedubbel glas gedempt. De ruimte is geïsoleerd met vlas. Dit voorbeeldproject is gesitueerd op NS-station Driebergen-Zeist.

+ FOTOGRAFIE DAAN ZUIJDERWIJK

©zuijver

Groen perron

HET DUURZAME DETAIL: DE ENERGIE-OPWEKKENDE DRAAIDEUR

Wie deze deur doorgaat, heeft al voldoende energie opgewekt om het eerste kopje koffie mee te zetten. Het is volgens de ontwikkelaars, Royal Boon Edam en RAU, een wereldwijd unieke toepassing. Productmanager Dirk Groot van Royal Boon Edam: "In Amerika zijn ze niet verder gekomen dan een proefopstelling. Dit is echt de eerste werkende energieopwekkende draaideur ter wereld. We hebben het uiteraard zorgvuldig uitgezocht."

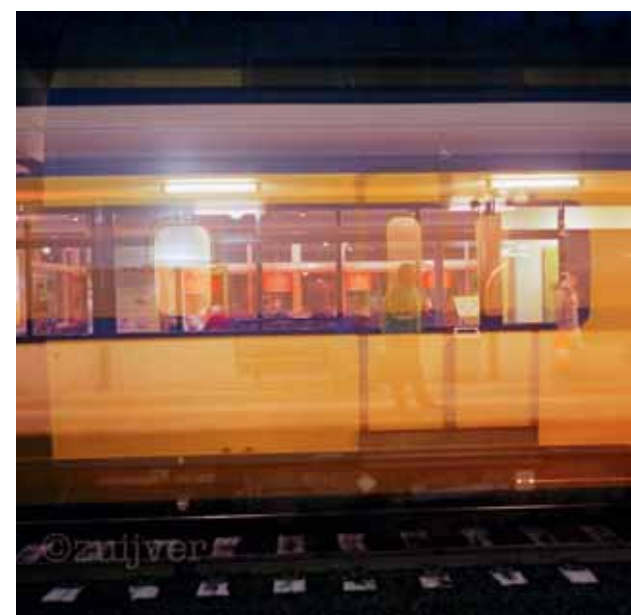
Elke bezoeker van Natuurcafé La Porte kan zien hoe het werkt, want de bovenkant van de draaideur is door architect RAU doorzichtig gehouden. Zijn er genoeg klanten binnen gekomen? Dan geeft een groen LED-lampje aan dat er volop energie gebufferd is. Is het lichtje uit? Dan schakelt de deur over op een reserve-stroombron en is het wachten op de volgende trein van de NS met mensen die zin hebben in een kopje echte Peeze-koffie of een eerlijke lunch. Bezoekers kunnen zelfs spelen met de snelheid van de draaideur. Een normale of zelfs stevige binnenkomst zorgt voor een groene uitslag. Een langzaam ter been zijnde senior komt niet verder dan een rode score. Kun je ook als een idioot rondjes gaan draaien om maar meteen een hele pot koffie aan energie op te wekken? "Nee", zegt Dirk Groot. "De weerstand neemt toe, naarmate je sneller gaat. Het is ook niet mogelijk om er naast te gaan staan en hem op te speeden, door er elke keer een zet tegen te geven."

Het is geen kinderspeelgoed, dus. Maar wel stevig, want sinds de ingebruikname in november nog niet stuk geweest. Groot: "Het is vrij simpele techniek. Een vliegwielt, wat magneten op een spoel. Daar kan weinig aan stuk." De tweede deur is inmiddels in productie, bedoeld als demonstratieproject op beurzen. Wat de draaideur mag kosten? Groot: "Ongeveer het dubbele van onze gewone tourniquet, dus 20.000 tot 25.000 euro."

De trein dendert voorbij? "Nou?" vraagt Helene van der Vloed: "Hoor je iets? Nee toch?" Die operatie is dus ook geslaagd. Driedubbel glas en zowel de koude als geluiden blijven buiten. "En het is nou ook weer niet zo dat er kleine raampjes in het café zitten. Wanneer je hier zit te eten, krijg je een prachtig schilderij te zien, een heel boslandschap, dat in alle jaargetijden weer anders is. Dit hier is de Stichtse Lustwarande, een lange weg met landgoederen en boerderijen. En als de trein stilstaat, kunnen de mensen in de trein precies zien wat je voor heerlijkjes je op je bord hebt. Dat is toch gezellig? Vind je niet?"

Stel als opdrachtgever het ondenkbare voor. Opdrachtnemers zullen met praktische oplossingen komen. Met die instelling ging Helene van der Vloed (1963) aan de slag met een stationsrestaurant die al drie jaar leeg stond. Daar waar niemand brood zag in het normaal exploiteren van de locatie op het NS-station Driebergen-Zeist, investeerde de directeur van het aangrenzende landgoed De Reehorst met congrescentrum Antropia eigenhandig 550.000 euro. Ze bedacht een restaurant dat qua duurzaamheid in alle opzichten een voorbeeld voor heel Nederland moest worden. Wetende, dat dit Natuurcafé La Porte over vijf jaar alweer tegen de vlakte zal gaan, want de NS en Pro Rail hebben vergaande vernieuwingsplannen. De spoorbomen moeten verdwijnen. Een tunnel moet voor de doorgang voor het autoverkeer zorgen. Maar wat voor tunnel? Dat is een grote vraag geworden, sinds Van der Vloed zich met de omgeving is gaan bemoeien. "Niet zo'n standaard betonnen bak. We zitten hier net op een kwetsbare scheiding. Het zand van de Utrechtse Heuvelrug stopt en de klei van de Kromme Rijn begint. Zullen de oude statige bomen aan de overkant van de weg nog wel voldoende water krijgen?"

Moed kan Van der Vloed niet ontzegd worden. Doorzettingsvermogen al helemaal niet. Ze stapte eigenhandig op de NS af, toch een van de grootste en meest deskundige vastgoedbeleggers van het land – met bovendien een eigen dochter Servex die

Directeur Helene van der Vloed, die het initiatief nam om een biologisch restaurant te beginnen op een treinperron: "Ik geloof er zo ongelooflijk in."

stationsrestaurants exploiteert. Om daar te vertellen dat het voortaan allemaal anders moet. "Ik heb een contract afgesloten waarin ik onze 50.000 bezoekers per jaar uit de auto probeer te krijgen, de trein in. Gasten van De Reehorst, van Antropia, maar nu ook van Natuurcafé La Porte. Ik compenseer de CO₂-uitstoot van de treinreizigers. Ik zei tegen de NS: geef mij die lege stationsrestaurant maar. Al begin ik er een broodjeszaak, het komt wel goed."

Het werd dus een restaurant dat de kranten haalde, vooral door de wereldprimeur van de energieopwekkende draaideur. Architectuur-journalisten leken wat teleurgesteld. Ook na de verbouwing was er niet een nieuw operahuis uit Sydney verzezen. La Porte is niet een gelegenheid gebleken die het van grote gebaren moet hebben, maar van subtiliteiten. Van der Vloed: "Dus een operahuis van duurzaamheid."

De meest extreme duurzaamheidsmaatregelen blijven onzichtbaar voor de bezoeker. Je ziet nu eenmaal die pijp niet die 90 meter de grond ingaat om daar warm water op te pompen. De isolatie is keurig weggewerkt achter de wanden. In de keuken staat niet Gordon Ramsey het personeel verrot te schelden. In alle rust bereiden mensen met een handicap de biologische maaltijden, die nog af te halen zijn ook. De initiatiefneemster: "Het gaat erom dat duurzaamheid normaal wordt in de bouw."

Van der Vloed stak met haar enthousiasme heel wat ondernemingen aan, die zelf ook 220.000 euro investeerden in dit voorbeeldproject. Ze spreekt dan ook over 'co-creatie'. Toch blijft er een behoorlijk ondernemersrisico. Van der Vloed: "Ik moet ongeveer vijf ton per jaar omzet draaien, om die lening terug te kunnen betalen. Dat betekent: 1.300 euro omzet per dag. Zo kan ik de investering in vijf jaar terugverdienen. Ik geloof er zo ongelooflijk in."

De ruimte kan multifunctioneel gebruikt worden. Wanneer het restaurant om acht uur 's avonds sluit, is het een vergaderruimte voor veertig mensen. Van der Vloed: "Heel centraal in Nederland. Je kan na de bijeenkomst meteen op de trein naar huis stappen. We zien ook steeds meer mensen die hier overdag zakelijke afspraken hebben. Ze zitten met hun paperassen en laptops gewoon te overleggen. De akoestiek blijkt prima te zijn.

Staatsbosbeheer zit er nu net toevallig te vergaderen. La Porte wordt ook steeds meer een verzamelpunt voor groepen mensen die grote wandelingen gaan maken. Het VVV zit hier met kaarten en advies. Ik zag net een groep met Nordic Walkers. Die doen dan eerst een kopje koffie en als ze terugkomen nog een."

En over vijf jaar? In 2013 moet het volgens Van der Vloed net zo. "De opdrachtgever moet vanuit bepaalde waarden hechten aan de opdracht. Niet uitzoeken wat er technisch kan, maar vertellen hoe je het hebben wil. Ik heb zelf geen energieopwekkende deur bedacht. Geen flauw idee. Daar is de architect mee aangekomen, omdat ik wilde dat dit café energieneutraal moest zijn. Als we er nog een windmolen bij hebben, straks, zijn we dát dus ook. Je daagt de opdrachtnemers uit: de adviseur, de architect, de bouwer, de installateur. Kom maar met oorspronkelijke gedachten. Dan sta je versteld. Het kan best zijn dat in de toekomstige restauratie die draaideur alweer een ouderwets elementje is, waar niemand meer van opkijkt..." De symboliek is mooi. Een duurzaamheidstrein starten op een perron. Groen spoor. Wie springt erop? ■

BUSINESS TO BUSINESS

Adres: NS Station Driebergen-Zeist, Stationsweg 2, Driebergen

Oplevering: Oktober 2008

Opdrachtgever en exploitatie restaurant: Antropia Cultuur- en Congrescentrum + www.antropia.nl

Architect: RAU + www.rau.nl

Bouw: Bouwbedrijf Van Rhenen + www.vanrhenen.nl

Techniek ontwikkeling: Kuijpers + www.kuijpers.com

Warmte-/koudeopslag, zonnecollector en zonneboiler: Redenko + www.redenko.nl

Draaideur: Royal Boon Edam + www.boonedam.nl

Schoonloopmat van oude autobanden: InterfaceFLOR + www.interfaceflor.nl

Bamboe vloerstroken: Moso + www.moso.nl

Isolatie: Isovlas + www.isovlas.nl

Leemstuc plafond: Leemwerk + www.leemwerk.nl

LED-verlichting: Philips + www.philipslighting.nl

Drielaags glas: Saint Gobain + www.saint-gobain-glass.nl